



AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no: 32212/11

Turaboğlu USTA v. Türkiye

27 Kasım 2012 tarihinde,

Başkan

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Danute Jociene,

Peer Lorenzen,

Dragoljub Popovic,

Işıl Karakaş,

Nebojsa Vucinic,

Paulo Pinto de Albuquerque

ve Daire yazı işleri müdür yardımcısı Françoise Elens-Passos'un katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Dairesi), 12 Mart 2011 tarihli başvuru ile ilgili yapılan müzakereler sonrasında aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY VE OLGULAR

Başvuran Turaboğlu Usta, T.C. vatandaşı olup 1980 doğumludur ve Artvin'de ikamet etmektedir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM olarak anılacaktır) önünde, Artvin'de görev yapan avukat A.Ketenci tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın Koşulları

1. Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuran tarafından ifade edildiği şekilde, aşağıdaki gibi özetlenebilir:
2. 14 ve 15 Eylül 2007 tarihlerinde, Artvin ilinin Ardanuç ilçesine bağlı Bağlıca köyünde kadastro çalışması yapılmıştır.
3. 223 ada 1 parsel No.lu 1300,33 m² yüzölçümündeki bir taşınmaz, 27 Kasım 2007 tarihli kadastro sonucunda başvuran adına tespit edilmiştir.
4. Kadastro Komisyonu taşınmazı tarım arazisi olarak nitelendirmiştir.
5. Kadastro Komisyonu, başvuranın yasada öngörülen kazandırıcı zamanaşımı koşullarını yerine getirdiği kanaatine varmıştır.

6. Kadastro tespiti kesinlik kazanmadan evvel, Orman İdaresi (aşağıdaki paragraflarda “İdare” olarak anılacaktır) 26 Aralık 2007 tarihinde Ardanuç Kadastro Mahkemesi’ne, Kadastro Komisyonunun kararına itiraz davası açmıştır.

7. İdare söz konusu taşınmazın, devlet ormanları içerisinde yer aldığı gerekçesiyle özel mülkiyet konusu olmasına yasal olarak olanak bulunmadığını ileri sürmüştür.

8. Kadastro Mahkemesi 7 Eylül 2009 tarihinde, taraflar, bilirkişiler, tanıklar ve mahalli bilirkişiler refakatinde keşif yapmıştır.

9. Mahkeme tarafından mahallinde yapılan keşif sırasında tanıklar ve mahalli bilirkişiler başvuran ve/veya murislerinin aşağı yukarı otuz yıldır ihtilaf konusu taşınmaza zilyet olduklarını ve bu taşınmazı kullandıklarını ifade etmişlerdir.

10. Farklı bilirkişiler raporlarını dosyaya koymuşlardır.

11. Üç orman mühendisinden oluşan bilirkişi komitesi, teknik bilirkişi raporlarını 20 Eylül 2009 tarihinde mahkemeye sunmuşlardır. Bu raporda, ihtilaf konusu taşınmazın devlet ormanları içinde yer alan ağaçsız alan vasfında olduğu sonucuna varılmıştır. Bilirkişiler bu sonuca ulaşmak için özellikle, dosyaya konulan 1969, 1971 ve 1993 tarihli memleket haritalarına dayanmışlardır.

12. Ziraat bilirkişisi 28 Eylül 2009 tarihinde mahkemeye raporunu sunmuştur. Bilirkişi raporunda, söz konusu taşınmazın işlenmediğini belirtmiş ve coğrafi konumu nedeniyle orman sınırları içerisinde yer aldığı kanaatini belirtmiştir.

13. Harita bilirkişileri, talep edilen taşınmazın ormanlık arazilerle çevrili olduğunu saptamışlardır.

14. İhtilaf konusu taşınmaz, yukarıda anılan memleket haritalarında, orman sınırları içerisinde ağaçsız alan olarak gösterilmiştir.

15. Öte yandan Devlet Su İşleri söz konusu taşınmazın bulunduğu bölgede herhangi bir sulama şebekesi bulunmadığını belirtmiştir.

16. Kadastro Mahkemesi 28 Ekim 2009 tarihinde İdare’nin talebini haklı bulmuş ve kadastro tespitini iptal etmiştir. Mahkeme, ormanlık alana ait olduğu gerekçesiyle taşınmazın kamu hazinesi adına tescil edilmesine karar vermiştir. Bu kararını alırken, toplanan delillerin tamamına ve özellikle bilirkişi raporlarına dayanmıştır. Kararın ilgili bölümü şu şekildedir:

“ Dosyadaki mevcut deliller, taşınmazın tamamının ormanlık alanla çevrili olduğunu göstermeye imkân vermektedir.

Bu taşınmaz ormanın bütününden ayrılan ağaçsız bir alandır.

Davalı taraf, taşınmazı tasarruf alanı dışında kullanmıştır.

Sonuç olarak, taşınmazın özel mülkiyet konusu olmasına yasal olanak yoktur; zira devlet ormanları içinde yer almaktadır.”

17. Başvuran 16 Kasım 2009 tarihinde, bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran özellikle bilirkişi raporlarının sonuçlarına dikkat çekmiş ve bu taşınmazın aşağı yukarı otuz yıldan beri ailesine ait olduğunu ileri srmştir. Bu bağlamda, tarım arazisi gibi gösterilen taşınmaza ilişkin 1981 ve 1986 tarihli vergilerin ödeme makbuzlarını sunmuştur. Başvuran aynı zamanda, Ardanuç Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde, 2007 yılında, orman alanını yasa dışı olarak işgal etme nedeniyle hakkında ceza kovuşturması yapıldığını fakat dava sonunda da beraat ettiğini ifade etmiştir.

18. Yargıtay 9 Mart 2010 tarihinde temyiz edilen karar onamıştır. Yargıtay, mevzuata göre, ağaçsız bir alanın orman ekosisteminin ayrılmaz bir unsuru olduğu ve ormanın bütünlüğünün parçası olduğunu belirtmiştir. Yargıtay, bilirkişi raporları sonuçlarına dayanarak, ihtilaf konusu taşınmazın orman sınırları içinde yer aldığını ve bu nedenle özel mülkiyet konusu olmasına yasal olarak olanak bulunmadığı kanaatine varmıştır.

19. Yargıtay 30 Eylül 2010 tarihinde, başvuranın karar düzeltme talebini de reddetmiştir.

B. İlgili iç hukuk

20. İlgili iç hukuk kuralları ve uygulamaları *Turgut ve diğerleri v. Türkiye* (no.1411/03, řř 41-67, 8 Temmuz 2008) ile *Altunay v. Türkiye* (kabul edilebilirlik kararı), no. 42936/07, řř 20-23, 17 Nisan 2012) kararlarında belirtilmiştir.

21. Kazandırıcı zamanaşımı koşulları, eski Medeni Kanunun 639. maddesinin 1. fıkrasını yeniden düzenleyen, 2002 tarihli Medeni Kanunun 713. maddesinin, 1. fıkrasında belirtilmektedir.

“Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan bir taşınmazı davasız ve aralıksız olarak yirmi yıl süreyle ve malik sıfatıyla zilyetliğinde bulunduran kişi, o taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerindeki mülkiyet hakkının tapu kütüğüne tesciline karar verilmesini isteyebilir.”

22. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 169. maddesi şu şekildedir:

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasî propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.”

ŞİKÂyetLER

23. Başvuran, 27 Kasım 2007 tarihli kadastro tespitinin ulusal yargı organlarınca iptal edilmesi nedeniyle mülkiyet dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edilmesinden şikâyet etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

24. Başvuran, ulusal makamların, otuz yıldan beri ailesinin ve kendisinin işgal ettiği taşınmazın kadastro planına kaydedilmesini reddetmesi sebebiyle mülkiyet dokunulmazlığı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

25. AİHM, ilgilinin şikâyetini 1 nolu Ek Protokolün 1. maddesi açısından incelemektedir.

26. AİHM, ihtilafın, 1300,33 m² yüzölçümündeki taşınmazın kadastro tespiti sonucunda, başvuran adına tescil edilen kadastro komisyonunun kararının söz konusu taşınmazın orman sınırları içinde yer alması nedeniyle iptal eden iç hukukta kesinlik kazanmış bir karara dayandığını kaydetmektedir.

27. AİHM, ulusal makamların orman alanlarını korumak için alınacak tedbir konusunda karar verme konusunda yetkili olduğunu hatırlatmaktadır. Mahkemeye göre, bu tedbirler, çevre ve şehircilik politikalarına bağlı olup daha geniş bir tabirle, Devletin müdahale hakkının bulunduğu alanlarla ilgilidir.

28. AİHM, tabiatın ve ormanların ve daha genel anlamda çevrenin korunmasının, kamuoyunda ve dolayısıyla kamu makamları nezdinde sürekli ve desteklenen bir ilgiyle savunulan bir değer olduğunun altını çizmektedir. AİHM, çevrenin korunmasına ilişkin mülahazalar söz konusu olduğunda, özellikle de Devlet konuyla ilgili olarak yasal düzenlemeye gitmişse, ekonomik zorunluluklar ve hatta mülkiyet hakkı gibi bazı temel hakların öncelik arz etmemesi gerektiğini hatırlatmaktadır (*Hamer v. Belçika*, no. 216817/03, § 79, AİHM 2007-V, *Taşkın ve diğerleri v. Türkiye*, no. 46117/99, AİHM 2004-X, *Moreno Gómez v. İspanya*, no. 4143/02, AİHM 2004-X, *Fadeieva v. Rusya*, no. 55723/00, AİHM 2005-IV ve *Giacomelli v. İtalya*, no. 59909/00, AİHM 2006-XII).

29. Somut olayda, AİHM başvuranın ihtilaf konusu taşınmazın maliki olmadığını fakat başvuranın, aslında orman sınırları içinde yer alan ve nitelik itibarıyla ağaçsız olan bu taşınmazı işgal ettiğini saptamaktadır. Başka bir deyişle, ilgilinin mülkiyet hakkının tartışılmaz kanıtı olan tapusu bulunmamaktadır (*Rimer ve diğerleri v. Türkiye*, no. 18257/04, § 36, 10 Mart 2009).

30. Bu bağlamda AİHM, 1 nolu Ek Protokolün 1. maddesinin mülk edinme hakkını güvence altına almadığını hatırlatmak istemektedir (*Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı v. Türkiye*, no. 34478/97, § 52, 9 Ocak 2007, *Kopecky v. Slovakya* [BD], no. 44912/98, AİHM 2004-IX, *Van der Mussele v. Belçika*, 23 Kasım 1983, § 48, A serisi no 70, *Slivenko ve diğerleri v. Letonya* (kabul edilebilirlik kararı) [BD], no. 48321/99, § 121, AİHM 2002-II).

31. Bir başvuran, sadece, şikâyet ettiği karar 1 nolu Ek Protokolün 1. maddesi bağlamında sahip olduğu mülklere ilişkin olduğu takdirde, bu maddenin ihlal edildiğini iddia edebilmektedir.

32. AİHM, “mülk” kavramının “mevcut mülkler” ile sınırlı olmadığını ve başvuranın, üzerinde mülkiyet hakkını fiilen kullanabilmeye yönelik makul ve meşru bir beklentiye sahip olduğunu iddia edebileceği alacaklar da dâhil olmak üzere tüm mal varlığı değerlerini kapsayabileceğini de hatırlatmaktadır (*Hamer*, yukarıda anılan, § 75).

33. AİHM, mevcut davada başvuranın, Kadastro Komisyonu’nun vardığı sonuçlar bakımından, mülkiyet hakkını fiilen ve etkili olarak kullanabilmeye yönelik meşru bir beklentiye sahip olduğunu iddia edebileceğini kaydetmektedir (yukarıdaki 5. paragraf).

34. Bununla beraber ilgilinin, Mahkemeye göre, malik sıfatıyla zilyetlikten yararlanabilmesi halinde kazandırıcı zamanaşımı yoluyla bu taşınmazların tapu siciline kendi adına kaydedilmesi mümkün olacaktır.

35. Bu noktada AİHM, ulusal yargı organlarının, bir başkasını değil de bu hukuki çözümü kabul etmelerine neden olan malik sıfatıyla zilyetlik kavramının doktrinal analizini yapmayı uygun ve hatta gerekli görmemektedir. (*Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı v. Türkiye*, no. 37639/03, 37655/03, 26736/04 ve 42670/04, § 46, 3 Mart 2009).

36. Mahkeme, başvuranın ihtilaf konusu taşınmazın mülkiyetine sahip olsa bile, söz konusu mülkten yararlanmaya devam etme konusundaki meşru beklentisinin iç hukukta yeterli bir yasal temele dayanmadığını tespit etmemiştir (*Kopecky*, yukarıda anılan, § 52).

37. AİHM, bu bağlamda taşınmazın iadesine ilişkin basit beklenti -her ne kadar anlaşılabilir olsa da- ile daha somut nitelikte olması ve yasal bir düzenlemeye ya da iç hukukta sağlam bir yargı kararına dayanması gereken meşru beklenti arasında fark olduğunu hatırlatmaktadır (*Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı v. Türkiye* (kabul edilebilirlik kararı), no. 22522/03, 9 Aralık 2008).

38. Mahkeme esasen, davanın koşullarında, İdare'nin, kadastro komisyonunun henüz kesinlik kazanmamış kararına ilişkin itirazını karara bağlayan ulusal yargı organlarının vurguladığı gibi, konuya uygulanabilir iç hukukta, orman alanına ait olan taşınmazların hiçbir şekilde kazandırıcı zamanaşımına konu olamayacağını kesin ve açık olarak belirttiğini gözlemlemektedir (yukarıdaki 22. paragraf).

39. Bu bakımdan, orman vasfındaki arazinin ediniminin kazandırıcı zamanaşımını yoluyla mümkün olmaması başvuranın bu hususta ileri sürdüğü işgal süresi iddiasını etkisiz kılmıştır.

40. Ulusal mevzuata göre devlet orman arazilerinin devredilemez niteliği ve zamanaşımına konu olmaması nedeniyle bu denli uzun bir sürenin geçmesi iç hukukta hiçbir hukuki sonuç doğurmamaktadır.

41. Bundan dolayı başvuran, ormanlık bölgede bulunan taşınmazın mülkiyetini kazandırıcı zamanaşımı yoluyla elde etme hakkından yararlanamamıştır.

42. Öte yandan başvuran hakkında, devlet ormanları içinde yer alan bir taşınmazı yasaya aykırı olarak işgal etmesi nedeniyle 2007 yılında ceza kovuşturması yapılmıştır (yukarıdaki 18. paragraf). Başvuranın dava sonunda beraat etmesi, işgal ettiği ağaçsız alanla ilgili olarak sahip olduğu haklarının geçiciliği konusunda bilgi sahibi olmadığı yönündeki tespiti değiştirmemektedir.

43. Bununla birlikte dosyadan, ilgilinin ziraat bilirkişisi raporu sonuçlarına göre (yukarıdaki 12. paragraf) işlenmemiş olan bu taşınmaza ilişkin vergileri 1986 yılından beri ödemediği anlaşılmaktadır.

44. Sonuç olarak iç hukukta yeterli bir yasal dayanak bulunmadığından, başvuranın “mülkiyeti” kullanmaya devam etmesi ve mülkiyet hakkını iktisap etmesini sağlayabilecek herhangi bir meşru beklentide bulunması hukuken mümkün değildir (*Kadir Gündüz v. Türkiye*, no. 50253/99 (kabul edilebilirlik kararı), 18 Ekim 2007, *Nane ve diğerleri v. Türkiye*, no. 41192/04, §§ 25-28, 24 Kasım 2009, *Bölükbaş ve diğerleri v. Türkiye*, no. 29799/02, § 26, 9 Şubat 2010).

45. Bundan dolayı AİHM başvuranın 1 nolu Ek Protokolün 1. maddesinin birinci cümlesi anlamında bir “mülkiyeti” bulunmadığı kanısındadır. Dolayısıyla bu hükmün güvenceleri somut olayda uygulanamaz.

46. Başvuranın şikâyeti Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında Sözleşme’nin hükümleriyle *ratione materiae* aykırı olup, 35. maddenin 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelere dayanarak, AİHM, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

Françoise Elens-Passos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Guido Raimondi
Başkan

*Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından Türkçeye çevrilmiş olup, gayri resmi tercümedir.